

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту

Методичні рекомендації

з підготовки до підсумкової атестації здобувачів вищої освіти денної форми навчання освітньо-професійної програми «Туризм» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування»

МИКОЛАЇВ

2021

УДК [37.091.27:378]:633/635-057.87

М54

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від (протокол № 2 від 08 вересня 2021 р.).

Укладачі:

- І.О. Банєва доктор екон. наук, професор кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу Миколаївського національного аграрного університету
- С.І. Павлюк канд. екон. наук, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу Миколаївського національного аграрного університету;
- О.В. Величко канд. екон. наук, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу Миколаївського національного аграрного університету;
- О.В. Гаврилова канд. пед. наук, старший викладач кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу Миколаївського національного аграрного університету;
- Л.Ю. Прогонюк канд. юрид. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету

Рецензенти:

- Г.І. Євтушенко - директор компанії ІТ-екскурсій «Mykoliav Look city»;
- А.В. Ключник - доктор екон. наук, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки Миколаївського національного аграрного університету.

Зміст

1.	Загальні положення	4
2.	Вимоги до рівня підготовки випускника освітньо-професійної програми «Туризм» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування»	4
3.	Організація та порядок роботи екзаменаційної комісії	6
4.	Методична база для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти	7
5.	Оцінювання здобувачів вищої освіти	8
6.	Підведення підсумків атестації здобувачів вищої освіти, роботи екзаменаційної комісії	9
7.	Приклад екзаменаційного завдання	10

1. Загальні положення.

Методичні рекомендації регламентують порядок підготовки до підсумкової атестації здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Туризм» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування».

Відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» для здобувачів вищої освіти за даною освітньо-професійною програмою підсумкова атестація проводиться у формі Атестаційного екзамену.

Атестаційний екзамен є кваліфікаційним і призначений для визначення теоретичної і практичної підготовки випускника до виконання професійних завдань. Програма і порядок проведення випускних екзаменів визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в Миколаївському національному аграрному університеті, Положенням про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти в Миколаївському національному аграрному університеті, Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії та іншими нормативно-правовими документами.

Атестація здійснюється відкрито і гласно. Атестація осіб, які здобувають ступінь молодшого бакалавра, здійснюється екзаменаційною комісією, до складу якої можуть включатися представники роботодавців та їхніх об'єднань (зовнішні стейкхолдери). Строк повноважень екзаменаційних комісій становить один календарний рік.

Пропозиції щодо Голови екзаменаційної комісії розглядаються навчальним відділом й затверджуються на вченій раді університету. Пропозиції надають випускові кафедри, гарант освітньої програми, представники групи забезпечення освітньої програми та рада роботодавців.

2. Вимоги до рівня підготовки випускника освітньо-професійної програми «Туризм» початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування».

Молодший бакалавр повинен оволодіти:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують туризмознавство, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальними компетентностями (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і

суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК10. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

Спеціальними (фаховими) компетентностями (СК):

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК3. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК4. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

ФК5. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування.

ФК6. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ФК7. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та вміння працювати з документацією.

ФК8. Здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах.

ФК9. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів.

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

ФК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

ФК12. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

ФК13. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК14. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Програмними результатами навчання (ПРН):

ПР1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР4. Пояснювати основи організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПР7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПР8. Знання основ туристичного документознавства (ведення документації, зберігання та використання інформації).

ПР9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних і сервісних технологій.

ПР10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу.

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПР14. Розуміння традицій та звичаїв інших культур, уміння проявляти толерантне ставлення.

ПР15. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПР16. Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії з метою самореалізації в професійній сфері.

ПР17. Аргументовано відстоювати свою точку зору у розв'язанні професійних завдань.

ПР18. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР19. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПР20. Професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

3. Організація та порядок роботи екзаменаційної комісії.

1. Екзаменаційна комісія формується щорічно з метою оцінки підготовки здобувачів вищої освіти початкового рівня (короткий цикл) вищої освіти.

2. Завданнями екзаменаційної комісії є:

– комплексна перевірка й оцінка теоретичної та практичної фахової підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр» з метою встановлення відповідності їх кваліфікаційного рівня вимогам освітньої програми;

– прийняття рішення щодо присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачі документа про освіту;

– розробка пропозицій щодо підвищення якості підготовки фахівців.

3. Головою екзаменаційної комісії призначається висококваліфікований фахівець відповідно до фаху здобувачів вищої освіти, який не є співробітником

університету. Одна й та сама особа не може бути Головою екзаменаційної комісії більше 3-х років.

4. Голова екзаменаційної комісії зобов'язаний: ознайомити членів комісії з їх правами та обов'язками, довести до членів комісії основні завдання та вимоги щодо підсумкової атестації здобувачів вищої освіти, розклад роботи екзаменаційної комісії, критерії оцінювання, особливості організації та проведення підсумкової атестації, а також забезпечити роботу екзаменаційної комісії відповідно до затвердженого розкладу. Голова екзаменаційної комісії повинен бути присутнім під час проведення підсумкової атестації.

5. Голова екзаменаційної комісії, за необхідності, розглядає скарги здобувачів вищої освіти з питань порушення прав або необ'єктивної оцінки під час публічного складання атестаційного екзамену.

6. Голова екзаменаційної комісії складає звіт про результати роботи екзаменаційної комісії.

7. Заступником Голови екзаменаційної комісії можуть бути декан факультету, гарант освітньої програми. В окремих випадках обов'язки Голови екзаменаційної комісії може виконувати заступник Голови екзаменаційної комісії.

8. Члени екзаменаційної комісії можуть бути: декан факультету, завідувачі кафедр, професори, доценти, наукові співробітники, які є фахівцями з відповідного фаху.

9. Персональний склад членів екзаменаційної комісії затверджується ректором університету за поданням декана факультету (не пізніше як за місяць до початку роботи екзаменаційної комісії).

10. Секретар екзаменаційної комісії призначається з числа співробітників факультету, він не є членом комісії. Він відповідає за правильне й своєчасне оформлення документів з підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.

11. Основні завдання екзаменаційної комісії полягають у комплексній перевірці теоретичної й практичної підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до рівня вищої освіти й особливостей фаху (фахові компетенції зазначено у освітньо-професійній програмі), присвоєнні здобувачам вищої освіти відповідної кваліфікації, видачі диплома встановленого зразку, розробці пропозицій щодо підвищення якості підготовки фахівців з урахуванням особливостей фаху. Здобувачі вищої освіти повинні виконати програмні результати навчання та отримати позитивне оцінювання за результати підсумкової атестації.

12. За необхідності, підсумкова атестація здобувачів вищої освіти може проводитися із застосуванням дистанційних технологій.

4. Методична база для проведення підсумкової атестації здобувачів вищої освіти.

1. До початку роботи екзаменаційної комісії науково-педагогічні працівники готують завдання з навчальних дисциплін, які відображають особливості фаху й компетенції здобувачів вищої освіти.

2. Підготовлені завдання узагальнюються деканатом й формуються у пакет завдань, який розглядається на вченій раді факультету, затверджується першим проректором. Пакет завдань після затвердження надається здобувачам вищої освіти для підготовки до підсумкової атестації.

3. Для підготовки до підсумкової атестації здобувачі вищої освіти отримують

консультації від науково-педагогічних працівників відповідних кафедр.

4. Деканатом факультету складається розклад підсумкової атестації здобувачів вищої освіти відповідно до графіку освітнього процесу, який затверджується начальником навчального відділу й першим проректором. Розклад підсумкової атестації передбачає проведення консультацій й начитки лекцій.

5. Завдання з навчальних дисциплін, які винесено на підсумкову атестацію, повинні відповідати програмі підготовки здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін.

6. На підставі затвердженого пакету завдань деканатом розробляються білети та (або) тестові завдання до проведення підсумкової атестації, які візує декан факультету й затверджує перший проректор, білети скріплюються гербовою печаткою університету.

5. Оцінювання здобувачів вищої освіти.

1. До підсумкової атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали освітню програму підготовки.

2. Допуском до підсумкової атестації є наказ про допуск здобувачів вищої освіти.

3. Складання атестаційного екзамену проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за участі не менше половини її складу та обов'язкової присутності Голови екзаменаційної комісії.

4. Загальна тривалість екзамену не може перевищувати шести академічних годин на день.

5. Результати складання екзамену визначаються оцінками за шкалою ECTS:

Таблиця 1. Оцінки за шкалою ECTS

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	4 (добре)
64-74	D	3 (задовільно)
60-63	E	3 (задовільно)
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

6. Допуск здобувачів вищої освіти до підсумкової атестації зазначається у поданні Голові екзаменаційної комісії.

7. Рішення екзаменаційної комісії про оцінку результатів складання атестаційного екзамену, а також присвоєння кваліфікації, видачу дипломів, у тому числі із зазначенням – відмінні навчальні досягнення випускника, приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів

членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів Голова комісії має вирішальний голос.

8. Результати атестаційного екзамену оголошуються Головою екзаменаційної комісії у день його складання.

9. Перескладання атестаційного екзамену з метою підвищення оцінки не дозволяється.

10. Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання екзаменаційної комісії, у протоколі зазначається, що він не є атестований через неявку на підсумкову атестацію.

11. Рішення про отримання диплому із зазначенням – відмінні навчальні досягнення випускника (з відзнакою), приймається екзаменаційною комісією за певних встановлених умов. Здобувачу вищої освіти, який отримав підсумкові оцінки «відмінно» не менше як з 75 відсотків усіх навчальних дисциплін та індивідуальних завдань передбачених освітньою програмою, а з інших навчальних дисциплін та індивідуальних завдань – оцінки «добре», склав державні екзамени з оцінкою «відмінно» (від 90,0 балів за шкалою ЄКТС), видається документ із зазначенням відмінних навчальних досягнень (з відзнакою).

Рішення щодо присвоєння освітньої кваліфікації і видачу диплому, видачу диплому із позначенням – відмінні навчальні досягнення випускника, приймає екзаменаційна комісія.

6. Підведення підсумків атестації здобувачів вищої освіти, роботи екзаменаційної комісії

За підсумками діяльності екзаменаційної комісії голова комісії складає Звіт. Звіт про роботу екзаменаційної комісії обговорюється та затверджується на її заключному засіданні і підписується головою комісії. Зі звітом повинні ознайомитися декан факультету та гарант освітньої програми.

Результати роботи, пропозиції і рекомендації екзаменаційної комісії обговорюються на засіданні вченої ради факультету менеджменту. На засіданні вченої ради факультету менеджменту затверджується Звіт голови екзаменаційної комісії.

У звіті відображаються рівень підготовки здобувачів вищої освіти, характеристика рівня знань, вмінь та навичок. Вказуються недоліки, допущені у підготовці фахівців, зауваження, щодо забезпечення організації роботи екзаменаційної комісії тощо. У ньому даються пропозиції щодо:

- покращення підготовки фахівців;
- усунення недоліків в організації проведення атестаційного екзамену;
- присвоєння здобувачам вищої освіти освітнього ступеня «Молодший бакалавр» та рекомендації щодо реалізації академічних прав.

Звіт про роботу екзаменаційної комісії, після обговорення на заключному засіданні, подається до Навчального відділу університету у двотижневий термін по завершенню роботи екзаменаційної комісії та до архіву.

Результати проведення атестаційного екзамену з переліком характерних недоліків і зауважень у підготовці фахівців, зазначених комісією, узагальнюються навчальним відділом, готуються пропозиції щодо заходів з удосконалення освітнього процесу й підвищення якості провадження освітньої діяльності.

7. Приклад екзаменаційного завдання.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Атестаційний екзамен
за спеціальністю 242 «Туризм»
для здобуття освітнього ступеня молодший бакалавр

Екзаменаційний білет № 1

1. Теоретична частина (50 балів), по 2 бали за правильну відповідь на кожне питання:

1. До основних туристських послуг належать:

- а) послуги закладів розміщення;
- б) послуги лікування;
- в) торговельні послуги;
- г) послуги туристських агентств.

2. Послуги туристських бюро, туристських операторів, бюро подорожей та екскурсій відносяться до:

- а) основних послуг;
- б) додаткових послуг;
- в) спеціалізованих послуг;
- г) неспеціалізованих послуг.

3. Вїзний туризм, згідно Закону України «Про туризм» - це:

- а) подорожі громадян України та осіб, які постійно проживають на території України, до іншої країни;
- б) подорожі в межах України осіб, які постійно не проживають на її території;
- в) діяльність відвідувача, який постійно проживає в даній країні, за межами даної країни в рамках вїзної туристської поїздки, або внутрішньої туристської поїздки;
- г) подорожі в межах території України громадян України та осіб, які постійно проживають на її території.

4. Згідно з вітчизняним законодавством, розмір фінансового забезпечення діяльності туроператора міжнародного туризму становить:

- а) 1 000 євро;
- б) 2 000 євро;
- в) 10 000 євро;
- г) 20 000 євро.

5. Згідно з вітчизняним законодавством, розмір фінансового забезпечення діяльності туроператора внутрішнього туризму становить:

- а) 1 000 євро;
- б) 2 000 євро;
- в) 10 000 євро;
- г) 20 000 євро.

6. Туризм – це:

- а) діяльність осіб, які подорожують і здійснюють перебування в місцях, що знаходяться поза їх звичайного середовища, що не перевищують 1 рік поспіль;
- б) діяльність осіб, які подорожують і здійснюють перебування в місцях, що знаходяться поза їх звичайного середовища, що не перевищують 3 місяці поспіль;
- в) діяльність осіб, які подорожують і здійснюють перебування в місцях, що знаходяться поза їх звичайного середовища, що не перевищують 6 місяців поспіль.

7. Турист - це

- а) відвідувач, який перебуває в відвідуваному місці менше 24 годин (без ночівлі);
- б) відвідувач, який здійснює щонайменше одну ночівлю в колективному або індивідуальному засобі розміщення в відвідуваному місці; фізична особа, яка вчиняє туристичну подорож на період більше 24 годин або здійснює не менше однієї ночівлі в країні (місці) тимчасового перебування;
- в) відвідувач, який здійснює щонайменше одну ночівлю в колективному або індивідуальному засобі розміщення в відвідуваному місці; фізична особа, яка вчиняє туристичну подорож на період менше 24 годин або здійснює не менше однієї ночівлі в країні (місці) тимчасового перебування.

8. До видів туризму в залежності від цілей туристів відносять:

- а) дитячий, молодіжний;
- б) паломницький, сімейний;
- в) пізнавальний, оздоровчий.

9. До видів туризму за показником екстремальності відносять такі:

- а) гірськолижний, дайвінг, перебування в радіоактивній зоні;
- б) паломницький, рекреаційний, гірськолижний;
- в) дайвінг, пізнавальний, сімейний.

10. До основних видів туризму відносять:

- а) внутрішній, пізнавальний;
- б) міжнародний, внутрішній;
- в) оздоровчий, міжнародний.

11. Туристично-готельний бізнес, як комплекс наук про туризм, і туристично-готельне обслуговування включає три елементи:

- а) організацію, управління, економіку;
- б) технології, правове забезпечення, облік;
- в) аудит, планування, прогнозування;
- г) стратегію, актуальність, сучасність.

12. Генеральна асамблея Всесвітньої туристичної організації (ВТО), яка відбулася в 2005 р. затвердила нову скорочену назву своєї організації - це:

- а) МСОТО;
- б) ЮНВТО;
- в) ПАТО;
- г) КТО.

13. Відповідно до визначення Всесвітньої туристичної організації, туризм - це:

- а) подорож з метою отримання переваг у бізнесі, пасивний відпочинок;
- б) подорож у вільний час, один з видів активного відпочинку;
- в) подорож для зайняття особистим господарством;
- г) подорож з метою отримання додаткових знань.

14. У Французькій провінції Нормандія на високій скелі, яка виступає з моря, знаходиться архітектурне диво і одна з головних визначних пам'яток Франції - це

- а) Монте-Роза;
- б) Мон Сен-Мішель;
- в) Сен-Тропе;
- г) Сен-Ремі-де-Прованс.

15. Екотуризм містить обов'язковий компонент:

- а) дотримання природоохоронних вимог;
- б) пізнання природи, збереження екосистеми;
- в) повага інтересів місцевого населення;
- г) дослідницькі цілі туристичних поїздок.

16. Коли готельна справа з ремесла перетворюється на галузь економіки?

- а) в 50-ті роки ХХ ст.;
- б) в давні часи;
- в) в ХІХ ст.;
- г) у ХVІІ-ХVІІІ ст.

17. Який з основних елементів екскурсії є головним?

- а) показ;

- б) розповідь;
- в) рух;
- г) анімація

18. Залежно від місця проведення екскурсії поділяють на:

- а) історико-краєзнавчі, літературні, архітектурно-містобудівні;
- б) літературно-біографічні, історико-театральні, мистецтвознавчі;
- в) міські, заміські, виробничі, музейні, комплексні;
- г) усі відповіді вірні.

19. Портфель екскурсовода – це:

- а) перелік екскурсійних об'єктів і їх опис;
- б) діяльність з організації екскурсії;
- в) перелік основної та додаткової літератури;
- г) умовне найменування комплекту наочних посібників, які використовуються в ході екскурсії.

20. Назвіть головні критерії готельного комфорту:

- а) етажність будівлі та кількість місць;
- б) кількість персоналу та місткість готелю;
- в) склад і обладнання номерів і якість обслуговування;
- г) ціна.

21. Маршрут, що починається в одному пункті (відправлення) й закінчується в іншому (прибуття) називається:

- а) кільцевий;
- б) радіальний;
- в) лінійний;
- г) комбінований.

22. Невербальна комунікація включає в себе:

- а) міміку;
- б) жести;
- в) діапазон голосу;
- г) всі відповіді вірні.

23. Маршрут, що починається і закінчується в одному й тому ж місці називається:

- а) лінійним;
- б) кільцевим;
- в) радіальним;
- г) комбінованим.

24. Згідно з вітчизняним законодавством, до складу екскурсії обов'язково повинні включатись наступні послуги:

- а) розповідь та перевезення;
- б) розповідь та показ;
- в) розклад роботи музею;
- г) послуги екскурсовода.

25. Дозвіл на туристичний супровід має право не одержувати:

- а) керівник туристичної групи;
- б) екскурсовод;
- в) аніматор на круїзному судні;
- г) гід-перекладач.

2. Практична частина (25 балів за кожне правильно виконане завдання, максимальна сума – 50 балів)

Завдання 1.

До Вашого агентства звернулась сім'я з трьох осіб, які бажають відпочити у межах Миколаївської області протягом 4-х днів та 3-х ночей. Вони хочуть поєднати активний відпочинок та знайомство з історико-культурною спадщиною регіону.

Необхідно:

- запропонувати декілька варіантів туру, враховуючи побажання туристів;
- допомогти обрати оптимальний варіант відпочинку;
- скласти програму туру;
- обчислити приблизну вартість туру;
- зобразити схему туру із зазначенням пунктів маршруту.

Завдання 2.

Молода сімейна пара цікавиться пропозиціями, щодо літнього відпочинку у Хорватії.

Необхідно:

- дати характеристику курортів Хорватії;
- запропонувати один із курортів, вказати на його переваги;
- надати інформацію щодо оформлення необхідних документів та паспортно-візових формальностей.

Навчальне видання

Методичні рекомендації

Укладачі:

Банєва Ірина Олексіївна

Павлюк Світлана Іванівна

Величко Олена В'ячеславівна

Гаврилова Олена Вікторівна

Прогонюк Людмила Юріївна

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 0,75

Тираж 25 прим. Зам. № _____

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020 м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.